

DONIESIENIA

Short notes

**Kolejne stanowiska *Diaclina fagi* (PANZER) i *Cyaneus angustus* (LECONTE)
(Coleoptera: Tenebrionidae) w Polsce**

<http://doi.org/10.5281/zenodo.3584154>

Subsequent localities of *Diaclina fagi* (PANZER) and *Cyaneus angustus* (LECONTE) (Coleoptera: Tenebrionidae) in Poland

Tytułowe gatunki czarnuchowatych odkryte zostały w Polsce niedawno i znane były dotychczas z pojedynczych stanowisk. Oba związane są z przegrzybiałym materiałem roślinnym, zarówno z martwym drewnem w biotopach naturalnych, jak i ze środowiskami synantropijnymi w postaci pryzm rozkładających się materiałów roślinnych, i wydają się mieć spory potencjał do ekspansji w naszym kraju. Ostatnio zostały odłowione na kolejnych, wymienionych niżej stanowiskach, w prawie wszystkich wypadkach na światło, co nie dostarcza informacji o preferencjach ekologicznych. Okazy dowodowe znajdują się w kolekcjach autorów. Gwiazdką oznaczono krainy, dla których dany gatunek jest nowy.

***Diaclina fagi* (PANZER, 1799)**

– ***Dolny Śląsk:** Wrocław (Maślice), Rodzinne Ogrody Działkowe „Tęcza” (51.14810°N/16.95134°E; UTM: XS36), 27.08.2019, 1 ex., do ekranu oświetlonego lampą żarowo-rtęciową 250W, leg. et coll. M. Wanat.

– ***Wyżyna Małopolska:** Łódź, ul. Wileńska przy ROD „Karolew” (UTM: CC93), 29.07.2018, 1 ex., do światła na balkonie, leg. J. Nowak, det. et coll. J. Kalisiak.

Choć gatunek ten występuje we wszystkich krajach ościennych (LÖBL I. *et al.* 2008. Tenebrionidae, In: LÖBL I. & SMETANA A. (Eds.). Catalogue of Palaearctic Coleoptera. Volume 5. Tenebrionoidea. Apollo Books, Stenstrup: 105–352), w Polsce został odkryty dopiero w 2008 r. na stanowisku w Winnej Górze (UTM: XT68) na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej (KLEJDYSZ T. 2011. *Fragmenta Faunistica* 54(1): 179–181), gdzie po 11 latach jest nadal obecny. Zdaniem autorów najnowszej monografii faunistycznej Tenebrionidae Polski (IWAN D. *et al.* 2012. Coleoptera Poloniae: Tenebrionoidea (Tenebrionidae, Boridae). Natura optima dux Foundation, Warszawa: 1–480) faktyczna aklimatyzacja tego gatunku w Polsce wymagała potwierdzenia, którego dostarczyło drugie stwierdzenie *D. fagi* w Warszawie (UTM: EC07; BYK A. & GAZUREK T. 2014. *Wiadomości entomologiczne* 33(2): 155) oraz powyższe dane. Wciąż nie jest jasne, czy ekspansja tego gatunku w Polsce oparta jest tylko o sztuczne środowiska antropogeniczne, na co wskazywałyby dotychczasowe stwierdzenia, czy też występuje on również w biotopach naturalnych.

Cyaneus angustus (LeConte, 1851)

– ***Nizina Wielkopolsko-Kujawska**: Czmoń ad Kórnik (52.1812°N/17.0489°E; UTM: XT48), 18.08.2019, 1 ex., wieczorem do światła; Winna Góra, stacja terenowa Instytutu Ochrony Roślin (52.2217°N/17.4244°E; UTM: XT68), 11.10.2019, około 30 exx. w przyzmy kompostowej razem z 2 exx. *Diaclina fagi* – leg. et coll. T. Klejdysz.

– ***Dolny Śląsk**: Wrocław (Maślice), ROD „Tęcza” (51.14793°N/16.95196°E; UTM: XS36), 02.08.2018, 1 ex., do ekranu oświetlonego lampą żarowo-rtęciową 250W, leg. et coll. M. Wanat.

– ***Górny Śląsk**: Rezerwat „Góra Gipsowa” ad Kietrz (50.05574°N/17.99170°E; UTM: YR14), 10.06.2019, 4 exx., do ekranu oświetlonego lampą żarowo-rtęciową 250W, leg. et coll. M. Wanat.

W przeciwieństwie do poprzedniego, rodzimego gatunku europejskiego, *C. angustus* jest gatunkiem amerykańskim, zawleczonym do Europy po raz pierwszy w 1964 r., i obecnie znanym m. in. ze Skandynawii, Francji, Niemiec i Ukrainy (RUTA R. *et al.* 2017: *Wiadomości entomologiczne* 36(2):102–107). W Polsce po raz pierwszy odzyskany został w 2015 w lesie bukowo-dębowym koło Obornik Śląskich (UTM: XS38), pod korą złomu bukowego (RUTA R. *et al.* 2017, *ibidem*). Z kolei we Wrocławiu (UTM: XS56) znaleziono go w hubie na leżącej topoli (KRÓLIK R. 2019. *Acta entomologica silesiana* 27(011): 1–5). Najnowsze odkrycie w Winnej Górze jest pierwszym jednoznacznie potwierdzającym rozwój *C. angustus* w przyzmych kompostowych, w tym wypadku w warstwie zepsutego ziarna. Równocześnie potwierdza ono fakt trwającej ekspansji tego gatunku, ponieważ z dokładnie tej samej przyzmy kompostowej odnotowano w latach 2008 i 2009 *D. fagi* (KLEJDYSZ T. 2011, *ibidem*), nie stwierdzając podówczas obecności *C. angustus*. Pozostałe powyższe stwierdzenia *C. angustus* dotyczą osobników zwabionych na światło w miejscach, gdzie w zasięgu lotu chrząszczy mogą występować zarówno przyzmy kompostowe, jak i drzewa zasiedlone przez grzyby.

Marek Wanat dziękuje Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Opolu za zezwolenie na prowadzenie badań w rezerwacie przyrody „Góra Gipsowa” (decyzja WPN.6205.13.2019.Jos). Dziękujemy również koledze Jackowi Nowakowi za udostępnienie okazu *D. fagi*.

MAREK WANAT, Muzeum Przyrodnicze Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław
marek.wanat@uwr.edu.pl

JACEK KALISIAK, Łódź
jacek.kalisiak@gmail.com

TOMASZ KLEJDYSZ, Instytut Ochrony Roślin – Państwowy Instytut Badawczy, Poznań
T.Klejdysz@iornib.poznan.pl

Accepted: 24 October 2019; published: 19 December 2019

Licensed under a Creative Commons Attribution License <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>